

På tur - tur

Banesti Hejls - Hejlsminde

Leif Bertelsen

På tur - cykeltur
Banesti
Hejls - Hejlsminde

På tur - cykeltur
Udvalgte jyske Banestier
Hejls - Hejlsminde
2. udgave

Leif Bertelsen
Karup 2011
leif@lgbertelsen.dk
www.lgbertelsen.dk

Kort © Leif Bertelsen (tegnet i perioden fra 2002 til 2011, og enkelte ældre kort er let revideret i 2011)
Foto © Leif Bertelsen
Afsnittene "Lidt om banens historie" © www.toptop.dk

Eftertryk tilladt med kildeangivelse

Yderlige oplysninger om danske jernbaner gennem tiden - se : <http://evp.dk/index.php?page=forside>

Forsidebilledet:
Banesti ved Hejls Nor

Se også andre banestier på
www.lgbertelsen.dk/cykelture/banestier.pdf

*Halkær sø - set fra naturlejrplads (med shelters) ved Halkær.
Få meter fra banesti Års - Nibe*

Der er mange gode fordele ved at cykle en tur: det gi'r motion, frisk luft, naturoplevelse og cykler flere samme er der socialt samvær.

Der er en smuk natur og et rigt liv af flora og fauna, samt der kan være kulturhistoriske seværdigheder ved cykelstierne - så er lejligheden til at få frisket sin historie op.

Cykelstier i Danmark, der er virkelig mange rigtig gode, men jeg har valgt et begrænset antal, og i valget har indgået, at cykelstierne skulle være børnevenlige og der skulle ikke være så mange bakker. Jeg ville også gerne vise lidt af den danske naturs forskelligheder. Valget var ikke så svært: cykelstierne skulle være cykelstier på nedlagte jernbanearealer, spredt i Jylland.

For "nybegyndere" har jeg skrevet et par gode råd - nogle erfaringer som vi har høstet på vore mange cykelture.

Hver banesti har sin charme, men hvilken af cykelstierne der er smukkeste, flottest, gi'r flest oplevelser eller ... , det må du selv finde ud af, men tænk på, at årstiderne spiller en rolle for oplevelserne. Derfor: ta' cyklen, smør en madpakke og fyld vandflasken og kom af sted. Rigtig go' tur!

Jeg siger tak til familien for tålmodigheden ved at cykle sammen med mig, med mine mange stop, for nu var der lige en smuk udsigt, en seværdighed, eller noget andet spændende, som jeg "lige skal ha' et billede af".

Leif Bertelsen
Karup sommeren 2009

2. udgave
Bogen er udvidet med flere banestier, og enkelte kort er opdateret.

Geocaching findes ved en del af banestierne <http://www.geocachingdanmark.dk/> .
Oversigtskort findes her <http://www.geo-map.dk/> .

Yderlige oplysninger om danske jernbaner gennem tiden - se : <http://evp.dk/index.php?page=forside>

Leif Bertelsen
Karup efteråret 2011

Cykelture i det åbne land er en god oplevelse for krop og sjæl - alle sanser er i brug.

Før cykelturen

En cykeltur på en af stierne på de nedlagte jernbaneanrealer giver unikke oplevelser: du ser naturen med flora og fauna, der er fred og ro, ingen stejle bakker, imponerende anlægsarbejder fra tiden omkring og lige efter år 1900, ingen biler så banestierne er meget børnevenlige og du kommer igennem byerne, så du ser "baghave", og du får lidt motion.

Husk cykelpumpen ...

Ved nogle af banestierne er der langt til nærmeste beboelse, så det er en god idé at have cykelpumpen og lappesager med. Det vil heller ikke være af vejen at have lidt værktøj med, så du kan udføre småreparationer - spørg din cykelhandler hvad der bør være i

Ahhh ..., modne hindbær

"reparationstasken".

Du kan købe en lille fiks taske til at fastgøre ved sadlen eller på stellet, hvor der er plads til lappesager og værktøj.

... og glem ikke plaster

Der kan ske uheld! Så vær forberedt med at have et par stykker plaster og en forbindelse med. Har du børn med på cykelturen og barnet vælter, kan et stykke plaster gøre underværker.

Harer i brakmark

Humblebi i vild timian

Det vil også være en god idé at have druesukker og salttabletter med.

Er der varmt, sveder du meget og kommer let til at mangle salt.

Når du er meget udkørt og lige mangler energi til de sidste kilometre, er det godt med lidt druesukker.

Uden mad og drikke

Du skal have rigeligt med væske med. Vand og æblejuce er godt.

Og så en god madpakke lavet med groft brød¹.

Det er heller ikke af vejen at have frugt med - husk at skylle frugten inden du tager hjemmefra for dit medbragte vand er til at drikke.

Hvad ser du

Rabatter ved stierne bliver normalt ikke sprøjtet, hvorfor der er et flot flora og fauna.

Ålestrup Realskole, opført 1904

1. Vi bager selv groft brød til vore cykelture: 9 dl. koldt vand, ca. 25 g gær, salt, ca. 100 g økologisk speltgrahamsmel, ca. 100 g økologisk fuldkorns hvedemel, ca. 75 g solsikkekærner, ca. 75 g sesamfrø, ca. 75 g hakkede valnødder, ca. 500 g økologisk speltmel, ca. 500 g økologisk hvedemel, Dejen hæver koldt i ca. 8 timer. Æltes og formes til enten flutes eller boller, efterhæver i ca. 1 time og bages ved ca. 175°C i ca. 18 minutter.

Forårsbebuder - mælkebøtte og vild stedmoder

Når vi har børnebørnene med på ture på de nedlagte banestier, bliver der spurg om meget. Så vi anbefaler, at du tager en håndbog med, så du kan

Gæs på mark nord for Vrads

bestemme hvad det er du ser af planter og dyr/fugle.

Du vil se insekter, somfugle, bier og

humlebier, køer og svin på markerne, måske et rådyr eller et egern - og så et hav af planter/blomster.

Du vil også opleve, at der er sæsonens frugter langs stierne, for eksempel: skovjordsbær, hindbær, brombær, blåbær, æbler, mirabeller etc.

De frugter der er langs stierne må du gerne plukke og spise - frugterne er "næsten" økologiske".

Torskemund

Skotsk højlandskvæg ved Halkær Bredning

Byerne

Når du kommer til en by, bør du se på husene og de gamle stationsbygninger.

Det er tydeligt at se, hvordan en by er vokset omkring banen.

Kirkerne

De gamle middelalderkirker er ofte et besøg værd! Desværre er kirkerne ofte aflåst, men kirkegårdspersonalet er venlige - og hvis du spørger låser personalet gerne kirkedøren op.

Oftentimes er der også muligheder for at få vandflasken fyldt.

... og så er der næsten altid et toilet ved kirkerne, der gratis kan benyttes.

Seværdigheder

På de kort der er ved hver banesti er der angivet nogle seværdigheder. Det er ikke alle seværdigheder der er vist, så besøg turistkontoret for at få oplysninger om den egn, hvor banestien forløber.

Skovjordsbær i blomst

Ved de fleste banestier er der gode lokale informationer. Nogle af plancherne er gengivet ved beskrivelsen af banestierne.

Svaner ved Halkær Sø

Mærk verden

Det er ikke kun om sommeren det er en god idé at benytte banestierne.

Hvis du cykler efter løvfald og vælger en

banesti der forløber gennem en løvskov, kan du se "skoven".

Alt efter årstiden, kan du for eksempel opleve duften af planter, nyhøstet korn, nyslået græs til hø, når landmanden gøder om foråret, kreaturer der er på græs.

Lyt til fuglestemmer, vandet når du krydser et vandløb, blæsten og regnen.

Husk: Det er aldrig vejret der er noget galt med - det er påklædningen! ... så glem ikke regntøjet.

Høstarbejde ved Sunds (nord for Herning)

Mjødurt ved Herredsbæk (syd for Års)

Østerbølle holdeplads (nord for Ålestrup)

Sø mellem Them og Vrads, set gennem træbevoksning en vinterdag

St. Hansted Ådal (nord for Horsens)

Landsbyhus i Velds (syd for Ørum)

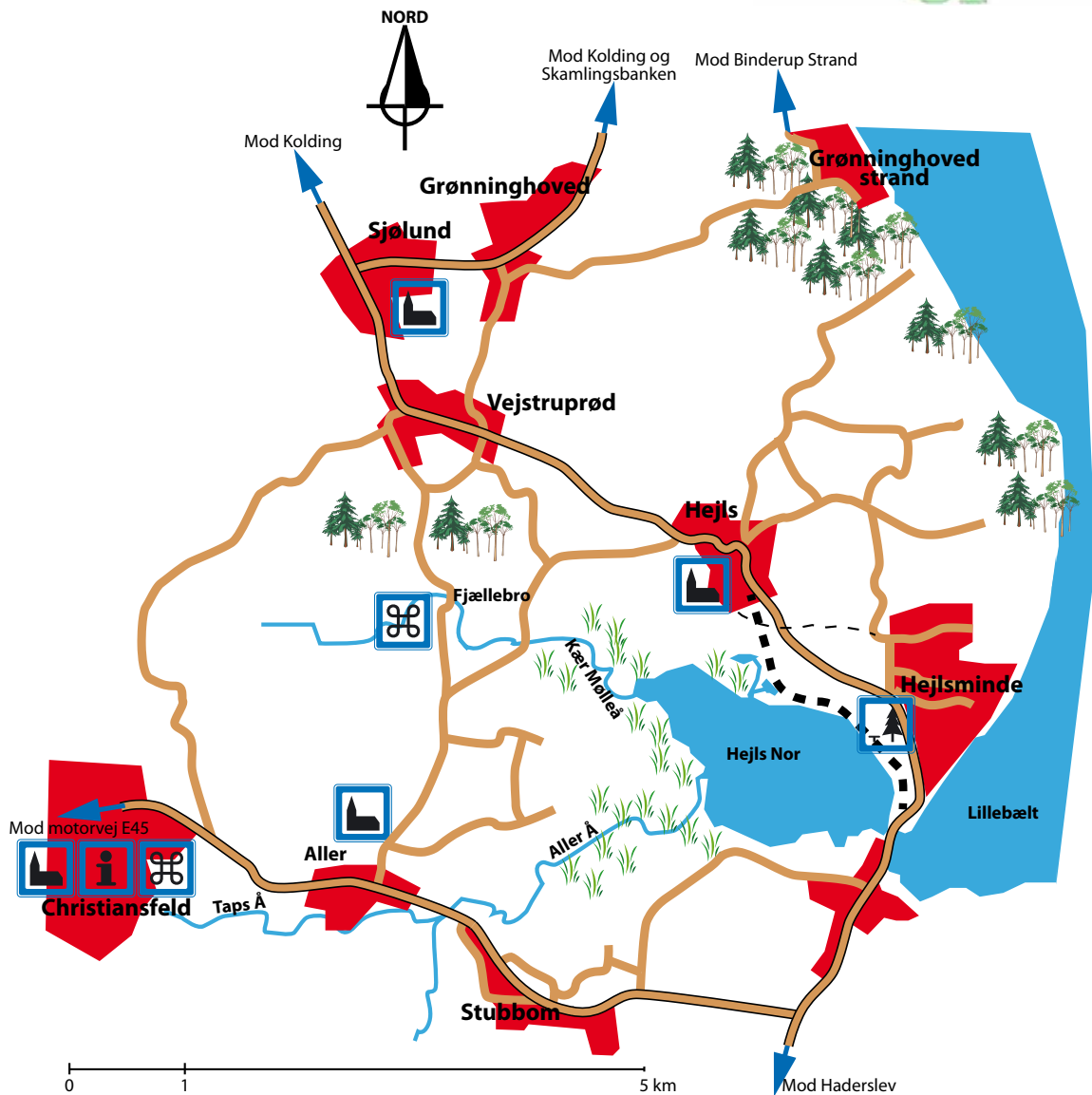

Jernbanebro over Funder Å og jernbanelinjen Silkeborg - Herning

Hejls - Hejlsminde

Signatur

- Cykelsti: fast belægning/grus
- Vandløb
- Kommunevej
- Landevej
- Motor- eller hovedvej
- Sti
- Jernbane
- Sø, fjord eller hav
- Heder
- Enge
- Skov
- Informationstavle eller turistkontor
- Seværdighed
- Toilet
- Rasteplyade
- Naturlejrplads
- Kirke

Hejls - Hejlsminde

Data om stien

Længde: ca. 3 km.

Belægning: Grus

Byer: Hejls - Hejlsminde

Vandløb: Ingen - dog vådområder

Lidt om banens historie

Kolding Sydbaner

Ved jernbaneloven af 27. maj 1908 blev der etableret grundlag for at etablere strækningerne mellem Kolding og Hejlsminde samt Kolding og Vamdrup. Staten ydede et tilskud på 50 procent til afholdelse af anlægsudgifterne.

Ved åbningen i 1911 kom banen til Sjølund. På det tidspunkt var Sjølund Mølle grundlagt, og jernbanestationen kom til at ligge lige overfor.

Strækningen forløb på det sted gennem byen Sjølund. Stationen lå på Silovej. Der var også station eller trinbrædt ved Grønninghoved og Vejstruprød, de to nærmeste byer.

I Sjølund var det således at jernbanen forløb langs præstegårdens baghave. Her kunne men helt frem til 1996 se de såkaldte banegraver i skellet der blev plantet for at give ly for banen.

De mange standsningssteder gjorde at Kolding Sydbaner for dyre i drift og det blev i sidste ende også dødsstødet for banerne.

Kolding Sydbaner blev nedlagt relativt tidligt, det sidste tog kørte 15. december 1948. efter kun 37 års levetid.

I banernes levetid var transport af sukkerroer det der bidrog til det største godsvolumen.

Lov: 27. maj 1908

Koncession: 15. juni 1909

Indviet: 29. november 1911

Nedlagt: 15. december 1948

Længde i km: 58,2

Kilde: www.toptop.dk

Lidt om Stien

Landskabet

Banestien og især omgivelserne er præget af istiden, med vand/vådområder, bakker og flade landbrugsarealer

Byerne

Hejls er en typisk gammel landsby - præget af „den gamle jernbane“.

Hejlsminde er mest en sommerhusby.

Hejlsminde Badehotel

Smuk bygning i Hejlsminde, få meter fra Lillebælt.

Efter løvfald, kan der „ses“ gennem træerne - her Hejls Nor

Vandløbene

Hejls Nor er adskilt fra Lillebælt med en dæmning, med en kanalforbindelse.

Hejls Nor får tilført vand fra et par vandløb, der afvander det flade landskab vest for bakkerne mod Lillebælt.

Hejls - Hejlsminde

Banesti ved Hejls Nor

Andet

Omkring banestien er der mange muligheder for dels naturoplevelser, dels kulturoplevelser.

Ta' en tur til Skamlingsbanken og nyd den flotte udsigt mod vest. Og så er der en fantastisk sti fra Skamlingsbanken til Binderup Strand.

Men en cykeltur omkring Hejls Nor er ikke at foragte, - ta' forbi den gamle Fjællebro - en gammel bro fra 1788, som var grænsen mellem Tyskland og Danmark i perioden 1864 - 1920.

Du må heller ikke glemme Christiansfeld med de mange historiske bygninger og anlæg omkring Brødreminigheden.

Lidt vest for Christiansfeld er er lille anlæg „Christinero“ - dette anlæg er et besøg værd. Tæt ved Christinero er Tyrstrup gl. præstegård med den ca. 400 år gamle bullade.

Vådområde tæt ved banestien med Hejls Nor i baggrunden

Fjællebro.

Ved broen er et skilt med følgende tekst:

„Fjællebro blev i 1788 bygget af stenplanker. Oprindeligt var broen bygget af træ. Med spærrebom og vagtpost, var grænsen her mellem Tyskland og Danmark fra 1864 til 1920. Broen er af samme type som Immervadbroen ved Hærvejen.“

Halkær sø

Nældens takvinge

En tur på landet kan meget vel være en tur på en banesti. Her kan du virkelig opleve naturen i al naturens magt og vælde. Så det er bare om at bruge alle sanserne.

På banestierne er der fred og ro. Her er meget natur, og du kan opleve meget kultur.

Se de mange seværdigheder der er ganske tæt ved banestierne, smukke huse/bygninger, gamle meget smukke "jernbanebroer", oldtidsminder, museer og meget andet. Du kommer tæt på flora og fauna.

Arealerne ved banestierne er den rene natur, som medvirker til et righoldigt liv ved banestierne. Der er mange fredede arealer tæt ved banestierne.

Der er naturlejrpladser, rasteplasser og ikke at forglemme, grøftekanter. Så tag bare madpakken, kaffen eller en sodavand med, men husk at tage dit affald med hjem!

Go' tur